T091 ATĐ 3 (47) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q41-Tạp Uẩn-Luận về Vô Nghĩa

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 41

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 41 LUAÄN VEÀ VOÂ NGHÓA (Phaàn 3)

Nhö trong kinh noùi: Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân, caùc Tyø kheo nhö Kieàu-traàn-na.. thaáy phaùp, Ñòa thaàn Döôïc-xoa caát tieáng baøy toû khaép nôi: Hoâm nay Ñöùc Theá Toân ôû taïi Loäc Uyeån, nôi caùc Tieân nhaân tu haønh thuoäc thaønh Baø-la-ni-tö, ba laàn chuyeån phaùp luaân coù ñuû möôøi hai töôùng, cho ñeán noùi roäng ra" Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân, Ñòa thaàn Döôïc-xoa caát tieáng baøy toû khaép nôi" Trong kinh tuy noùi ra nhö vaäy, maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, khoâng noùi Ñòa thaàn vì töï mình coù trí kieán, hay laø nhôø ngöôøi khaùc maø bieát roài caát tieáng baøy toû khaép nôi? Kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích. Laïi nöõa, muoán laø cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh, trong kinh noùi "Ñòa thaàn caát tieáng baøy toû khaép nôi: Ñöùc Phaät ba laàn chuyeån phaùp luaân ôû ñaïi Loäc uyeån: Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi: Ñòa thaàn töï mình coù trí kieán hieän löôïng bieát söï vieäc nhö vaäy? Vì muoán laøm cho moái nghi naøy ñöôïc quyeát ñònh, hieån baøy ñaïi thaàn chæ coù trí ñaït ñöôïc moái nghi ngôø naøy ñöôïc töû nôi sinh, bôûi vì chuyeån phaùp luaân khoâng phaûi laø caûnh hieän löôïng. Vì nhaân duyeân nhö vaäy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Laø ñaïi thaàn kia coù chaùnh trí kieán maø bieát Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân vaø Tyø kheo thaáy phaùp phaûi khoâng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì söï vieäc naøy raát laâu xa chöù khoâng phaûi laø caûnh cuûa ñòa thaàn. Hoûi: Ñòa thaàn laøm sao bieát ñöôïc? Ñaùp? Bôûi vì naêm duyeân. 1. Vì tin vaø Ñöùc Theá Toân nghóa laø Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc: Ta

chuyeån phaùp luaân khieán cho Tyø kheo thaáy phaùp. Vì vaäy maø Ñòa thaàn bieát ñöôïc. Nghóa laø Ñöùc Phaät neáu khôûi taâm voâ laäu hay laø taâm theá tuïc chöa töøng ñaït ñöôïc, thì taát caû höõu tình khoâng coù ai coù theå bieát ñöôïc; neáu luùc

khôûi taâm theá tuïc ñaõ töøng ñaït ñöôïc, thì caùc loaïi höõu ích tình coù ngöôøi coù naêng löïc bieát ñöôïc. Nghóa laø luùc Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc naøy, neáu muoán laøm cho haïng lôïi caên cuõng khoâng bieát, thì Xaù-lôïi-töû... tieán vaøo phaïm vi cuûa tónh löï thöù tö, daáy khôûi nguyeän trí vi dieäu cuõng khoâng theå naøo bieát ñöôïc; neáu muoán laøm cho neõo aùc cuõng bieát, thì caùc loaïi vöôïn, khæ... cuõng coù theå bieát roõ raøng; neáu muoán laøm cho neûo thieän cuõng bieát, thì haïng toâi tôù thaáp keùm... cuõng coù theå bieát roõ raøng; neáu muoán laøm cho haïng lôïi caên cuõng khoâng bieát, thì Xaù-lôïi-töû... tieán vaøo phaïm vi tónh löï thöù tö, daáy khôûi nguyeän trí vi dieäu cuõng khoâng theå naøo bieát ñöôïc; neáu muoán laøm cho neõo aùc cuõng bieát thì caùc haøng trôøi, ngöôøi khoâng coù ai coù theå bieát ñöôïc. Nay Ñöùc Phaät muoán laøm cho ñaïi thaàn bieát, cho neân khôûi taâm theá tuïc ñaõ töøng ñaït ñöôïc: ta chuyeån phaùp luaân khieán cho tyø kheo thaáy phaùp. Ñòa thaàn bieát roài caát tieâng baøy toû khaép nôi. Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc naøy. Ñaùp: Bôûi vì qua voâ soá kieáp tu taäp caùc loaïi khoå haïnh khoù thöïc haønh, vì lôïi ích cho höõu tình, nay chuyeån phaùp luaân khieán cho Tyø kheo thaáy phaùp, chính laø gia haïnh xöa kia, ñeán nay môùi ñaït ñöôïc quaû, sinh loøng hoan hyû saâu saéc, cho neân khôûi taâm naøy. Laïi nöõa, xöa phaùt hoaèng theä, laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc, nay môùi ñaït ñöôïc quaû, cho neân khôûi taâm naøy. Laïi nöõa, xöa phaùt ñaïi nguyeän vì cöùu ngöôøi khaùc, nay môùi ñaït ñöôïc quaû, cho neân khôûi taâm naøy. Laïi nöõa, mong moûi thaéng nghóa, laøm lôïi ích yeân vui cho höõu tình, nay quaû baét ñaàu toaïi nguyeän, cho neân khôûi taâm naøy. 2. Hoaëc laø Ñöùc Phaät baûo vôùi ngöôøi khaùc: Ta chuyeån phaùp luaân khieán cho Tyø kheo thaáy phaùp. Vì vaäy maø Ñòa thaàn nghe ñöôïc. Nghóa laø neáu ñoái vôùi ngöôøi coù ñöôïc taâm thieän xaûo, thì Ñöùc Phaät khôûi taâm roài laäp töùc coù theå bieát roõ taøng; neáu chæ ñoái vôùi ngöôøi coù ñöôïc lôøi noùi thieän xaûo, thì Ñöùc Phaät baûo vôùi ngöôøi khaùc roài môùi coù theå bieát roõ raøng. Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät Theá Toân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán cho bieát? Ñaùp: Bôûi vì Ñöùc Theá Toân muoán bieåu hieän nhöõng lôøi chaân thaønh chính xaùc trong caùch thuyeát phaùp kheùo leùo laø thaáy nhö nhau, vui thích nhö nhau, moïi ngöôøi ñeàu cuøng thöøa nhaän cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc. Ñöôïc bieát, bôûi vì traûi qua ba voâ soá kieáp tu nhieàu khoå haïnh, laøm lôïi ích cho höõu tình, nay môùi ñaït ñöôïc quaû, sinh loøng hoan hyû saâu saéc, cho

neân baûo vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân töï bieåu hieän veà phaùp toân quyù nhaát - thuø thaéng nhaát ôû trong chính mình, saùu phaùp cuûa caùc ñaïo, khoâng coù gì coù theå saùnh baèng, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Phaät phaùp thaät söï coù naêng löïc xuaát ly - coù thaàn bieán to lôùn, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät muoán bieåu hieän roõ raøng veà coâng ñöùc chaân thaät cuûa Kieàu-traàn-na..., cuõng neâu roõ ruoäng phöôùc toát laønh cuûa theá gian, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán laøm cho trôøi, ngöôøi cung kính tin töôûng saâu saéc ñoái vôùi thaùnh giaùo cuûa Ñöùc Phaät, cho neân

baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân töï bieåu hieän veà phaùp xa lìa keo kieät, ñoái vôùi phaùp khieán coù voán khoâng coù thaày trao truyeàn, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät muoán bieåu hieän chính mình coù phaùp cuûa baäc Ñaïi só chöù khoâng phaûi laø ñaïo naøo khaùc, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân töï bieåu hieän laø coù töôùng thoâng minh chöù khoâng coù ñaïo naøo khaùc, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Nhö trong kinh noùi : "Nhöõng ngöôøi thoâng minh coù ba loaïi töôùng: 1. Do kheùo tö duy maø tö duy; 2. Do kheùo thöïc hieän maø thöïc hieän. 3. Do kheùo noùi naêng maø noùi naêng". 3. Hoaëc töø Ñaïi Ñöùc Thieân Tieân maø nghe ñöôïc, nghóa laø Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân khieán cho naêm Tyø kheo thaáy phaùp. Hoûi: Nhö theá naøo goïi laø Ñaïi Ñöùc Thieân Tieân? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Laø trôøi Tònh Cö. Coù söï khaùc noùi: Laø trôøi coõi Duïc ñaõ thaáy Thaùnh ñeá. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù trôøi tröôøng thoï ñaõ töøng thaáy töôùng chuyeån phaùp luaân cuûa chö Phaät Theá Toân ñôøi quaù khöù, nay thaáy Ñöùc Theá Toân coù töôùng nhö vaäy, hoan hyû baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc, Ñòa thaàn ñaõ nghe maø caát tieáng baøy toû khaép nôi. 4. Hoaëc laø luùc aáy Toân giaû Kieàu-traàn-na… khôûi taâm theá tuïc: Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân khieán cho chuùng ta thaáy phaùp. Vì vaäy maø Ñòa thaàn bieát ñöôïc. Hoûi: Taïi sao Toân giaû khôûi taâm theá tuïc? Ñaùp: Bôûi vì ñaõ laøm haïi hai möôi loaïi Taùt-ca-da-kieán, bôûi vì ñaõ ñoaïn tuyeät taát caû caùc nhaân cuûa neõo aùc, bôûi vì sinh töû khoâng coù giôùi haïn nay ñaõ coù giôùi haïn, bôûi vì bieån khoå khoâng coù bôø beán nay ñaõ coù bôø beán, bôûi vì ñaõ thaáy thaùnh ñeá, bôûi vì tieán vaøo chaùnh ñònh tuï, sinh loøng hoan hyû saâu saéc cho neân khôûi taâm naøy. Laïi nöõa, xöa kia ñaõ phaùt khôûi Hoaèng theä Ñaïi nguyeän vaø tu caùc khoå haïnh, nay caûm quaû toaïi nguyeän maø sinh loøng hoan hyû saâu saéc, cho neân khôûi taâm naøy. 5. Hoaëc laø Toân giaû aáy noùi vôùi ngöôøi khaùc maø Ñòa thaàn nghe

ñöôïc. Hoûi: Vì sao Toân giaû noùi vôùi ngöôøi khaùc khieán cho bieát ñöôïc? Ñaùp: Bôûi vì Toân giaû muoán bieåu hieän nhöõng lôøi chaân thaønh chính xaùc trong caùc thuyeát phaùp kheùo leùo laø thaáy nhö nhau - vui thích nhö nhau, moïi ngöôøi ñeàu cuøng thöøa nhaän cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Ñöùc Theá Toân traûi qua ba voâ soá kieáp tu nhieàu khoå haïnh, nay môùi ñaït ñöôïc quaû, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Phaät phaùp laø phaùp toân quyù nhaát, thuø thaéng nhaát ôû trong chín möôi saùu phaùp cuûa caùc ñaïo, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Phaät phaùp thaät söï coù naêng löïc xuaát ly - coù thaàn bieán to lôùn, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán laøm cho trôøi ngöôøi cung kính tin töôûng saâu saéc ñoái vôùi thaùnh giaùo cuûa Ñöùc Phaät, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, vì muoán daãn daét phaùt sinh taâm vui thích giaùo phaùp cuûa voâ löôïng höõu tình, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán laøm cho voâ löôïng höõu tình bieáng nhaùc trôû thaønh chòu khoù tinh tieán, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc

khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Ñöùc Nhö Lai rôøi boû khoå haïnh cuøng cöïc maø coù quaû vò lôùn lao, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Laïi nöõa, muoán bieåu hieän chính mình quy y Phaät phaùp khoâng uoång phí voâ ích, cho neân baûo vôùi ngöôøi khaùc khieán bieát ñöôïc. Nghóa veà chuyeån phaùp luaân nhö phaåm baát hoaøn trong chöông Ñònh uaån ôû sau seõ bieåu hieän roõ raøng roäng ra. Laïi trong kinh noùi "Coù nhöõng Tyø kheo ñaéc quaû A-la-haùn, caùc laäu ñaõ khoâng coøn, trôøi Tam Thaäp Tam nhieàu laàn taäp hôïp trong Thieän Phaùp Ñöôøng, noùi roõ raèng ôû nôi aáy coù Toân giaû aáy, hoaëc laø ñeä töû cuûa Toân giaû aáy, caïo boû raâu toùc, khoaùc maëc ca-sa, chaùnh tín xuaát gia chòu khoù tu taäp Thaùnh ñaïo, caùc laäu ñaõ khoâng coøn, chöùng ñöôïc taâm voâ laäu vaø Tueä giaûi thoaùt, ôû trong phaùp hieän taïi coù naêng löïc töï mình thoâng ñaït, chöùng truù ñaày ñuû, cuõng töï mình bieát roõ raøng, ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ hoaøn thaønh, khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau, cho ñeán noùi roäng ra". Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nghóa laø trong kinh vieân sinh thoï noùi: "Coù nhöõng Tyø kheo ñaéc quaû A-la-haùn, caùc laäu ñaõ khoâng coøn, trôøi Tam Thaäp Tam..." Cho ñeán noùi roäng ra. Trong kinh tuy noùi ra nhö vaäy, maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, khoâng noùi ñeán trôøi Tam Thaäp Tam laø töï mình coù trí kieán, hay laø nhôø vaøo ngöôøi khaùc maø bieát, cho neân taäp hôïp trong Thieän Phaùp Ñöôøng noùi roõ raøng veà söï vieäc aáy. Kinh laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 41 740

nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích. Laïi nöõa, muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng, nghóa laø coù ngöôøi sinh nghi: Trôøi aáy töï mình coù trí kieán hieän töôïng maø bieát söï vieäc nhö vaäy? Muoán laøm cho moái nghi naøy ñöôïc quyeát ñònh, cho neân hieån baøy vò trôøi aáy chæ coù trí kieán tyû löôïng laø trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh, bôûi vì ñoái vôùi ñöùc laäu taän khoâng phaûi laø caûnh hieän löôïng, vì nhaân duyeân nhö vaäy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Vì caùc vò trôøi aáy coù chaùnh trí kieán maø bieát caùc tyø kheo ñaéc quaû A-la-haùn, khoâng coøn caùc laäu chaêng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì söï vieäc naøy raát saâu xa, khoâng phaûi laø caûnh cuûa hoï. Hoûi: Hoï laøm sao bieát ñöôïc. Ñaùp: Bôûi vì naêm duyeân. 1. Vì tin vaøo Ñöùc Theá Toân, nghóa laø Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc: Caùc Tyø kheo naøy ñaéc quaû A-la-haùn, caùc laäu ñaõ khoâng coøn. Vì vaäy maø caùc vò trôøi bieát ñöôïc. Nghóa laø Ñöùc Phaät neáu khôûi taâm voâ laäu hay laø taâm theá tuïc chöa töøng ñaït ñöôïc, thì taát caû höõu tình khoâng coù ai coù theå bieát ñöôïc, neáu luùc khôûi taâm theá tuïc ñaõ töøng ñaït ñöôïc, thì caùc loaïi höõu tình coù ngöôøi coù naêng löïc bieát ñöôïc. Nghóa laø luùc Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc naøy noùi roäng ra nhö tröôùc cho ñeán hieän taïi Ñöùc Phaät muoán khieán cho caùc vò trôøi aáy bieát, cho neân khôûi taâm theá tuïc ñaõ töøng ñaït ñöôïc : Caùc Tyø Kheo naøy ñaéc quaû A-la-haùn, caùc laäu ñaõ khoâng coøn, caùc vò trôøi aáy bieát roài taäp hôïp trong Thieän Phaùp Ñöôøng ñeå ca ngôïi noùi veà söï vieäc aáy. Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïi naøy? Ñaùp: Bôûi vì caùc vò A-la-haùn chaân

thaät phuø hôïp vôùi yù Phaät, nghóa laø neáu caùc Tyø Kheo vónh vieãn ñoaïn heát quaû baùo cuûa ñôøi sau, chính laø chaân thaät phuø hôïp vôùi yù cuûa Ñöùc Phaät, caùc Tyø Kheo naøy ñaõ khoâng coøn caùc laäu, vónh vieãn ñoaïn keát quaû baùo cuûa ñôøi sau, ñeàu coù theå chaân thaät phuø hôïp vôùi yù cuûa Ñöùc Phaät, cho neân khôûi taâm theá tuïc laøm cho caùc vò trôøi bieát maø taäp trung ñeå ca ngôïi noùi ñeán söï vieäc aáy. 2. Hoaëc laø Ñöùc Phaät noùi cho ngöôøi khaùc bieát: Caùc Tyø Kheo naøy ñaéc quaû A-la-haùn, caùc laäu ñaõ khoâng coøn. Vì vaäy caùc vò trôøi nghe ñöôïc. Nghóa laø neáu ñoái vôùi ngöôøi coù ñöôïc taâm thieän xaûo, thì Ñöùc Phaät khôûi taâm roài laäp töùc coù theå bieát ñöôïc; neáu ngöôøi chæ coù ñöôïc thieän xaûo ñoái vôùi lôøi noùi, thì Ñöùc Phaät noùi cho hoï bieát roài môùi coù theå bieát roõ raøng. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi cho hoï khieán hoï bieát ñöôïc? Ñaùp: Bôûi vì Ñöùc Theá Toân muoán bieåu hieän nhöõng lôøi chaân thaønh chính xaùc trong caùch thuyeát phaùp kheùo leùo laø thaáy nhö nhau. Vui thích

nhö nhau, moïi ngöôøi ñeàu cuøng thöøa nhaän cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân töï mình bieåu hieän veà phaùp toân duy nhaát - thuø thaéng nhaát ôû trong chín möôi saùu phaùp cuûa caùc ñaïo, khoâng coù gì coù theå saùnh baèng, cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán hieån baøy Phaät phaùp thaät söï coù naêng löïc xuaát ly - coù thaàn bieán to lôùn, cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät muoán bieåu hieän roõ raøng veà coâng ñöùc chaân thaät cuûa caùc Tyø Kheo aáy, cuõng neâu roõ ruoäng phöôùc toát laønh cuûa theá gian, cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán laøm cho trôøi - ngöôøi cung kính tin töôûng saâu saéc ñoái vôùi thaùnh giaùo cuûa Ñöùc Phaät, cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät muoán khuyeán khích nhöõng ngöôøi tu haønh khaùc phaùt taâm tinh tieán duõng maõnh, cho neân noùi cho hoï ñöôïc bieát. 3. Hoaëc töø Ñaïi ñöùc Thieân Tieân maø nghe ñöôïc, nghaõ laø caùc Tyø Kheo aáy ñaõ khoâng coøn caùc laäu. Hoûi: Nhö theá naøo goïi laø Ñaïi ñöùc Thieân Tieân? Ñaùp: Ngöôøi chöùng ñaéc A-la-haùn trong haøng trôøi. Hoûi: Taát caû caùc A-la-haùn aáy ñeàu bieát söï vieäc naøy maø noùi cho ngöôøi khaùc bieát chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy, ngöôøi coù caên cô thuø thaéng môùi coù theå bieát ñöôïc, khoâng phaûi laø nhöõng ngöôøi khaùc. 4. Hoaëc laø Toân giaû aáy khôûi taâm theá tuïc: Mình ñaõ khoâng coøn caùc laäu, ñaéc quaû A-la-haùn. Vì vaäy maø caùc vò trôøi bieát ñöôïc. Hoûi: Vì sao Toân giaû khôûi taâm theá tuïc? Ñaùp: Bôûi vì Toân giaû aáy töø voâ thæ ñeán nay thaân taâm bò phieàn naõo höøng höïc noùng böùc laøm cho phieàn muoän, baây giôø môùi ñöôïc maùt meû yeân laønh; töø voâ thæ ñeán nay noái tieáp theo nhau trong sinh töû, nay môùi ñöôïc vónh vieãn ñoaïn tröø; ñaõ roài boû nung ñoát böùc baùch, maø ñöôïc maùt meû yeân laønh; rôøi boû muøi vò coù aùi, caûm ñöôïc muøi vò khoâng coù aùi; rôøi boû tham ñaém, caûm ñöôïc xuaát ly; rôøi boû nhieãm oâ, caûm ñöôïc thanh tònh; sinh loøng hoan hyû heát söùc cho neân khôûi taâm naøy. 5. Hoaëc laø luùc aáy noùi vôùi ngöôøi khaùc maø chö Thieân nghe ñöôïc. Hoûi: Vì sao Toân giaû noùi vôùi ngöôøi khaùc khieán cho ñöôïc bieát? Ñaùp: Bôûi vì Toân giaû muoán bieåu hieän nhöõng lôøi chaân thaønh chính xaùc trong caùch thuyeát phaùp

kheùo leùo laø thaáy nhö nhau vaø vui thích nhö nhau, moïi ngöôøi ñeàu cuøng thöøa nhaän, cho neân noùi vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát; coøn laïi tuøy theo söï thích hôïp, nhö noùi trong duyeân Ñöùc Phaät baûo vôùi ngöôøi khaùc vaø Toân giaû Kieàu-traàn-na noùi vôùi ngöôøi khaùc. Laïi nöõa, muoán khieán cho nhöõng ngöôøi tröôùc ñaây cung caáp y phuïc - ñoà aên thöùc

uoáng - vaät duøng ngoài naèm - thuoác thang cho Toân giaû, nhöõng thí chuû cuøng nghe sinh loøng hoan hyû, coâng ñöùc caøng taêng theâm, cho neân noùi vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán khieán cho nhöõng ngöôøi tröôùc ñaây khoâng cung kính tin töôûng, sinh loøng cung kính tin töôûng, cho neân noùi vôùi ngöôøi khaùc khieán ñöôïc bieát. Laïi nöõa, muoán bieåu hieän xuaát gia chòu khoù tu haønh khoå haïnh coù quaû thì thaéng, cho neân noùi vôùi ngöôøi khaùc khieán ñöôïc bieát. Hoûi: Caùc Thieân Thaàn khaùc cuõng coù ca ngôïi noùi ñeán vò khoâng coøn caùc laäu chaêng? Ñaùp: Neân noùi cuõng coù. Hoûi: Vì sao chæ noùi ñeán trôøi Tam Thaäp Tam? Ñaùp: Bôûi vì chö Thieân coõi aáy nhieàu laàn taäp hôïp noùi veà nhöõng vieäc thieän - aùc, cho neân chæ noùi ñeán chö Thieân coõi aáy. Nghóa laø chö Thieân coõi aáy vaøo moãi nöûa thaùng, thöôøng thöôøng vaøo ngaøy moàng taùm, hoaëc ngaøy möôøi boán, hoaëc ngaøy möôøi laêm, taäp trung ôû Thieän Thaùp Ñöôøng xem xeùt caân nhaéc veà thieän - aùc cuûa theá gian nhieàu ít. Laïi nöõa, trôøi Tam Thaäp Tam thöôøng cuøng nhau xem xeùt ngöôøi taïo nghieäp thieän - aùc, thaáy ngöôøi taïo nghieäp thieän thì uûng hoä cho hoï, thaáy ngöôøi taïo nghieäp aùc thì cuøng nhau chæ trích cheâ bai, cho neân chæ noùi ñeán chö Thieân coõi aáy. Laïi nöõa, trôøi Tam Thaäp Tam thaáy ngöôøi taïo nghieäp thieän thì hoan hyû ca ngôïi, cho neân chæ noùi ñeán chö Thieân coõi aáy. Laïi nöõa, trôøi Tam Thaäp Tam coù caây vieân sinh duï cho A-la-haùn, cho neân chæ noùi ñeán chö Thieân coõi aáy. Hoûi: Trôøi Tam Thaäp Tam cuõng cuøng nhau ca ngôïi noùi veà haøng Höõu hoïc hay khoâng? Ñaùp: Cuõng cuøng nhau noùi veà nhöõng ngöôøi Höõu hoïc, neáu caùc höõu tình hieáu thaûo phuïng döôõng cha meï, thì chö Thieân coõi aáy haõy coøn ca ngôïi noùi ñeán hoï, huoáng laø ngöôøi Höõu hoïc hay sao? Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao trong kinh noùi laø chö Thieân coõi aáy chæ cuøng nhau ca ngôïi noùi ñeán baäc A-la-haùn? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo söï hôn haún maø noùi, nghóa laø Boå-ñaëc-giaø-la trong phaùp Voâ hoïc ñeàu hôn haún Höõu hoïc, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì chuùng chö Thieân taêng leân, chuùng phi Thieân giaûm bôùt, nhö luùc traêng troø thì bieån roäng traøn ñaày, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì quaân ñoäi cuûa chö Thieân ñaùnh thaéng A-ñoá-laïc, nhö luùc ñaùnh nhau troâng thaáy Thieân töû Thieän Duõng, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì Thieân töû sinh ra sau coù thoï maïng - saéc thaân vaø danh tieáng hôn haún Thieân töû sinh ra tröôùc,

nhö ngöôøi ngheøo heøn laáy nöôùc côm ñeå boá thí hôn haún nhöõng thí chuû khaùc, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì duøng neân ít ñoà vaät ñeå boá thí seõ caûm ñöôïc quaû baùo to lôùn, nhö Ca-dieáp ba boá thí cho Toân giaû Voâ Dieät neân böõa aên sô saøi, maø nhieàu ñôøi trôû laïi choán trôøi - ngöôøi nhaän quaû vi dieäu thuø thaéng, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì coù theå laøm cho ngöôøi troâng thaáy sinh taâm thanh tònh chuùt ít ñöôïc sinh leân coõi trôøi höôûng thuï vui söôùng, nhö loaøi choù La-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì nhieàu nguïc tuø sinh töû ñöôïc côûi boû, nhö nhaø vua sinh con maø ñaïi xaù cho thieân haï, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì con ñöôøng cuûa neûo thieän - neûo aùc hieän baøy roõ raøng, nhö luùc maët trôøi moïc thì soi saùng moïi nôi yeân laønh - nguy hieåm, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì coù theå laøm cho chö Thieân khoâng maát ñòa vò cuûa chö Thieân, nhö Thieân Ñeá Thích tröø saïch nhöõng töôùng suy suïp, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì khieán cho Thieân Tieân ñaày khaép trong nhöõng khung trôøi, nhö ñöôïc baïn toát thaâu nhieáp giöõ gìn ñaày ñuû coâng ñöùc, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì coù theå khieán cho chö Thieân chaùn ngaùn naêm thöù duïc laïc, nhö Thieân Ñeá Thích vaø Dieãm-ma Luaân vöông, tuy duïc laïc tuyeät dieäu hieän baøy tröôùc maét maø coù theå sinh loøng chaùn ngaùn rôøi boû, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì coù theå laøm cho theá gian laéng nghe chaùnh phaùp, vaät baùu cuûa Boà ñeà phaàn thaûy ñeàu doài daøo ñaày ñuû, nhö thuyeàn baùu giöõa bieån roäng tuøy theo nôi choán maø ñeán, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu baäc A-la-haùn xuaát hieän giöõa theá gian, thì taát caû höõu tình thaûy ñeàu höôûng thuï nieàm vui, nhö laøn möa ngoït ngaøo töôùi xuoáng thì caáy caøy gieo troàng ñöôïc muøa boäi thu, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân baäc chö Thieân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Hoûi: Trôøi Tam Thaäp Tam laø khen ngôïi noùi ñeán taát caû A-la-haùn, hay laø neân phaàn ít? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khen ngôïi noùi ñeán taát caû, bôûi vì chö Thieân coõi aáy thích khen ngôïi phaåm ñöùc cuûa ngöôøi khaùc, caùc A-la-haùn ñaõ hoaøn thaønh vieäc laøm cuûa mình thaät laø hieám coù, cho neân ñeàu khen ngôïi noùi ñeán. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng khen ngôïi noùi ñeán taát caû. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coù haøng traêm ngaøn A-la-haùn, döïa vaøo trong hang nuùi maø nhaäp tòch dieät, nhöõng ngöôøi cuøng cö truù haõy coøn khoâng bieát

ñöôïc, huoáng gì trôøi - ngöôøi khaùc caùch xa maø cuøng nhau khen ngôïi noùi ñeán hay sao? Hoûi: Khen ngôïi noùi ñeán nhöõng A-la-haùn naøo? Ñaùp: Nhö trong kinh naøy ñaõ khen ngôïi noùi ñeán. Nghóa laø A-la- haùn taïo taùc taêng tröôûng veà nghieäp danh döï, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán baäc aáy; neáu khoâng taïo taùc veà nghieäp danh döï, giaû söû coù taïo taùc maø khoâng taêng tröôûng, thì chö

Thieân khoâng khen ngôïi noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi sang troïng maø xuaát gia, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy, nhö Vöông töû hoï thích … Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi giaøu coù - coâng ñöùc to lôùn, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy, nhö Voâ Dieät… Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi Ñaïi trí laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc khoâng bieát meät moûi, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy, nhö Xa-lôïi-töû… Laïi nöõa, neáu ngöôøi coù naêng löïc hoï trì Phaät phaùp, moïi ngöôøi cuøng ñeán quy y, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy, nhö AÅm Quang… Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi luùc sinh ra laøm chaán ñoäng trôøi ñaát, hieän baøy aùnh saùng röïc rôõ, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy. Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi xuaát gia tinh tieán chòu khoù khoå haïnh, coù theå laøm ñieàu khoù laøm, hoä trì Phaät phaùp, lôïi ích cho ngöôøi - trôøi, thì chö Thieân khen ngôïi noùi ñeán ngöôøi aáy, nhöõng baäc A-la-haùn khaùc thì chö Thieân khoâng khen ngôïi noùi ñeán. Hoûi: Ngöôøi taêng thöôïng maïn, chö Thieân bieát hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Coù bieát vaø khoâng bieát. Nghóa laø ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc thuø thaéng maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân khoâng bieát ñöôïc; neáu ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc keùm coûi maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân seõ bieát. Laïi nöõa, neáu ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc vi dieäu maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân khoâng bieát ñöôïc; neáu ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc thoâ thieån maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân seõ bieát. Laïi nöõa, neáu ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc cuûa coõi treân maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân khoâng bieát ñöôïc; neáu ngöôøi döïa vaøo coâng ñöùc cuûa coõi duïc maø khôûi leân taêng thöôïng maïn, thì chö Thieân seõ bieát... Coù sö khaùc noùi: Ngöôøi taêng thöôïng maïn, chö Thieân khoâng bieát ñöôïc. Nhö Thieân Ñeá Thích vaøo luùc theá gian khoâng coù Phaät, neáu thaáy ngoaïi ñaïo ôû neân mình nôi vaéng veû, lieàn ñi ñeán choã aáy quan saùt - leã laïy cung kính, noùi laø Nhö Lai. Ñeá Thích haõy coøn nhö vaäy, huoáng hoà nhöõng Thieân chuùng khaùc hay sao? Hoûi: Nhöõng ngöôøi phaïm giôùi, chö Thieân bieát hay khoâng? Ñaùp: Coù bieát vaø khoâng bieát. Nghóa laø phaïm vaøo giôùi thoâ naëng, thì chö Thieân seõ bieát; neáu phaïm vaøo giôùi vi teá, thì chö Thieân khoâng bieát ñöôïc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 41 745

Nhö trong kinh noùi: “Caùc quan phuï taù cuûa nöôùc Ma-kieät-ñaø, coù ngöôøi laø Hoùa phaùp ñieàu phuïc, coù ngöôøi laø Phaùp tuøy phaùp haønh…” cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì caàn phaûi phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nghóa laø kinh Thaéng Uy noùi nhö vaäy: “Neân thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi röøng Quaän-thò-ca thuoäc aáp Na-ñòa-ca, luùc aáy nöôùc Ma-kieät-ñaø coù taùm vaïn boán ngaøn vò quan phuï taù, qua ñôøi cuøng neân luùc”. Coù ngöôøi noùi : Vì dòch beänh cho neân hoï maïng chung. Coù ngöôøi noùi: Hoï bò vua Vò Sinh Oaùn (A-xaø-theá) gieát haïi. Nghóa laø Vò Sinh Oaùn gieát haïi vua cha roài, cuõng gieát haïi taùm vaïn boán ngaøn vò quan phuï taù. Caùc quyeán thuoäc cuûa hoï ñeán choã A-nan noùi lôøi nhö vaäy: ÔÛ aáp ñoù thuoäc nöôùc kia coù nhieàu ngöôøi tin Phaät, khi thaân hoaïi maïng chung thì Ñöùc Nhö Lai ñeàu ghi nhaän laø hoï sinh vaøo nhöõng nôi choán nhö theá; taùm vaïn boán ngaøn vò quan haàu caän cuûa vua

tröôùc ôû nöôùc Ma-kieät-ñaø cuõng ñeàu tin Phaät, nay ñaõ qua ñôøi nhöng chöa ñöôïc Ñöùc Theá Toân ghi nhaän veà nôi choán maø hoï sinh ñeán, chæ mong thöa thænh giuùp cho! A-nan nhaän lôøi cuûa hoï, vaøo saùng sôùm hoâm sau ñi ñeán choã cuûa Ñöùc Nhö Lai, ñaûnh leã döôùi hai chaân roài luøi laïi ñöùng veà neân beân, cung kính chaép tay hieän roõ töôùng thaân aùi, phöông tieän thöa thænh raèng: ÔÛ aáp ñoù thuoäc nöôùc kia coù nhieàu ngöôøi tin Phaät, khi thaân hoaïi maïng chung thì Ñöùc Phaät ghi nhaän nôi sinh cuûa hoï, vua AÛnh-kieân vaø taùm vaïn boán ngaøn vò quan cuûa nöôùc Ma-kieät-ñaø cuõng ñeàu tin Phaät, nay ñaõ maïng chung maø Ñöùc Nhö Lai khoâng ghi nhaän, caùc quyeán thuoäc cuûa hoï sinh taâm saáu naõo, neáu ñöùc Phaät khoâng ghi nhaän nôi choán sinh ñeán cho hoï, thì e raèng quyeán thuoäc cuûa hoï khôûi taâm traùch moùc caêm giaän, chæ mong ñöùc Theá Toân xeùt thöông- maø ghi nhaän cho hoï! Vaû laïi, Ñöùc Phaät thaønh töïu quaû vò ñaúng chaùnh Giaùc taïi nöôùc Ma-kieät-ñaø naøy, nôi aáy coù aân naëng vaø vua AÛnh-kieân tin saâu saéc vaøo Tam baûo, cung kính cuùng döôøng chöa töøng coù gì thieáu xoùt, cho neân Ñöùc Theá Toân nhaát ñònh tuøy thuaän ghi nhaän cho hoï. Ñöùc Phaät thöông xoùt hoï cho neân yeân laëng nhaän lôøi, lieàn mang y baùt ñi vaøo aáp Na-ñòa-ca, khaát thöïc ñuùng nhö phaùp, thoï thöïc xong trôû veà ñeán röøng Quaän-thò-ca, thu xeáp y baùt, röûa tay chaân roài ñi vaøo phoøng nghæ ngôi, traûi choã ngoài maø ngoài, thaân yeân-yù ñònh, baèng loøng tö duy, quaùn xeùt nôi choán sinh veà cuûa caùc vò quan nöôùc Ma-kieät-ñaø Hoûi: Ñöùc Phaät ñoái vôùi caùc phaùp thì luùc vöøa môùi khôûi taâm, trí kieán voâ ngaïi töï nhieân maø chuyeån, vì sao phaûi ñi vaøo phoøng ñeå taäp trung doác loøng tö duy quaùn saùt? Ñaùp: Bôûi vì muoán hieån baøy nghieäp quaû heát söùc saâu xa, voâ cuøng

vi teá, khoù hieåu bieát ñöôïc, khoù bieåu hieän roõ raøng, khoù thaáy hieän roõ ra, vì vaäy trong taát caû ba Taïng giaùo phaùp thì taïng Tyø-naïi-da thaät laø voâ cuøng saâu xa, phaàn nhieàu trình baøy veà töôùng sai bieät cuûa nghieäp quaû. Trong caùc kinh noùi veà nôi choán cuûa nghieäp quaû thaät laø heát söùc saâu xa, hai loaïi Haønh-Höõu trong möôøi hai chi thaät laø voâ cuøng saâu xa, trí löïc veà töï nghieäp trong möôøi Löïc cuûa Phaät thaät laø heát söùc saâu xa, nghieäp uaån thöù tö trong taùm uaån naøy thaät laø voâ cuøng saâu xa, nghieäp quaû cuûa höõu hình thaät laø heát söùc saâu xa trong boán ñieàu khoù suy nghó, cho neân Ñöùc Phaät phaûi ñi vaøo phoøng ñeå taäp trung doác loøng tö duy quaùn saùt. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät muoán bieåu hieän roõ raøng veà thaân taâm- nhaân quaû, chöôùng ngaïi- ñoái trò, maïng chung - thoï sinh cuûa caùc vò quan nöôùc Ma-kieät-ñaø, taát caû ñeáu coù caùc loaïi sai bieät, cho neân phaûi ñi vaøo phoøng taäp trung doác loøng tö duy quaùn saùt. Laïi nöõa, ngöôøi caàn phaûi tieáp nhaän caûm hoùa haõy coøn chöa taäp trung, nghóa laø Ñöùc Phaät thuyeát phaùp khoâng phaûi laø vì neân ngöôøi, nhö Long Vöông tuoân möa chaéc chaén töôùi thaám khaép nôi vì chôø ñôïi voâ löôïng höõu hình caàn phaûi caûm hoùa, cho neân taïm thôøi ñi vaøo phoøng ñeå laéng loøng tö duy. Laïi nöõa, bôûi vì thieân töû thaùng uy haõy coøn chöa ñeán, nghóa laø vua AÛnh-kieân bò con trai gieát haïi roài sinh vaøo nhaø cuûa Ña Vaên Thieân , teân goïi laø Thaéng Uy,

thieân töû aáy nghe Ñöùc Nhö Lai noùi veà nôi sinh sai bieät cuûa caùc quan phuï taù, thì nhaát ñònh phaûi ñeán laéng nghe tieáp nhaän, vì chôø ñôïi Thieân töû aáy cho neân Ñöùc Phaät taïm thôøi phaûi ñi vaøo phoøng. Laïi nöõa, vì muoán laøm cho A-nan kính troïng ñoái vôùi giaùo phaùp, nghóa laø neáu vì ñieàu aáy maø thuyeát phaùp neân caùch kinh suaát, thì A-nan khoâng kính troïng saâu saéc ñoái vôùi giaùo phaùp, muoán laøm cho khao khaùt vaø ngöôõng moä ñöôïc nghe thì nhaát ñònh thoï trì tö duy ñuùng nhö lyù ñeå noùi roäng ra cho ngöôøi khaùc bieát, cho neân Ñöùc Phaät taïm thôøi ñi vaøo phoøng laéng loøng tö duy. Laïi nöõa, bôûi vì ñoaïn tröø taâm lyù kieâu maïn cuûa ngöôøi ngu, nghóa laø ngöôøi khoâng coù trí thì thaät söï khoâng hieåu bieát gì, maø oâm loøng ngaïo maïn cho laø thoâng minh, neáu ngöôøi khaùc thöa hoûi thì khoâng quaùn saùt noâng saâu maø voäi vaøng traû lôøi neân caùch kinh suaát, Ñöùc Phaät muoán ñoaïn tröø taâm lyù kieâu maïn aáy, cho neân töï mình bieåu hieän trí kieán ñoái vôùi taát caû caùc phaùp tuøy vaän duïng maø chuyeån, neáu ñöôïc ngöôøi khaùc hoûi han thì haõy coøn tö duy kyõ caøng, khoan thai maø traû lôøi, huoáng gì ngöôøi khoâng coù trí hoûi han maø voäi vaøng traû lôøi thì hay sao? Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Phaät muoán töï mình bieåu hieän veà phaùp cuûa baäc thieäân só, nghóa laø caùc baäc thieän só coù ba loaïi töôùng, töùc laø do kheùo tö duy maø tö duy..., cho neân khoâng phaûi hoûi roài maø traû lôøi neân caùch tuøy tieän. Laïi nöõa , Bôûi vì Ñöùc Phaät muoán töï mình bieåu hieän veà töôùng cuûa ngöôøi trí, nghóa laø nhöõng ngöôøi trí tö duy kyõ caøng roài môùi noùi,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 41 747

cho neân Ñöùc Phaät ñöôïc thöa hoûi nhöng vaãn laéng loøng tö duy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: “Ñöùc Phaät muoán ñi vaøo phoùng ñeå daïo chôi trong caûnh giôùi cuûa tónh löï, cho neân A-nan thöa hoûi maø khoâng traû lôøi. Luùc baáy giôø vaøo khoaûng xeá chieàu, Ñöùc Phaät töø trong Ñònh maø ñöùng daäy, ñi ra ñeán giöõa ñaïi chuùng, traûi choã ngoài nhö thöôøng leä, khoan thai maø ngoài. Toân giaû A-nan tieán leân ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi hai chaân, chaép tay cung kính maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Hoâm nay Ñöùc Nhö Lai ñi laïi ung dung, göông maët thaät thanh lòch, caùc caên vaéng laëng nhaát ñònh laø daïo chôi trong caûnh giôùi tónh löï tieáp nhaän nieàm vui cuûa phaùp hieän coù, lôøi con thöa thænh tröôùc ñaây, chæ mong Ñöùc Theá Toân noùi cho con bieát! Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Ñuùng nhö vaäy! nhö oâng ñaõ noùi, laéng nghe kyõ caøng vaø haõy coá gaéng suy nghó, ta seõ noùi cho oâng bieát, taùm vaïn boán ngaøn vò quan phuï taù ôû nöôùc Ma-kieät-ñaø ñaõ maïng chung, coù ngöôøi laø Hoùa phaùp ñieàu phuïc, coù ngöôøi laø phaùp tuøy phaùp haønh, ñeàu ñoaïn tröø ba kieát, ñaït ñöôïc quaû döï löu khoâng coøn lui suït nöõa, chaéc chaén höôùng ñeán boà ñeà, cuoái cuøng coù baûy laàn trôû laïi, trôû laïi choán trôøi-ngöôøi baûy laàn, löu chuyeån qua laïi laøm thaønh giôùi haïn cuûa khoå ñau, neân loaïi sinh vaøo coõi trôøi töù ñaïi vöông chuùng, nhö vaäy cho ñeán neân loaïi sinh linh vaøo trong chuùng ñoàng phaàn cuûa coõi tha hoùa töï taïi, cho ñeán noùi roäng ra” Hoûi: Quan phuï taù coù nghóa laø gì? Ñaùp: Hoï luoân luoân hoä trì Phaät-Phaùp-Taêng baûo khieán cho khoâng coù gì giaûm suùt, cho neân goïi laø phuï taù. Laïi nöõa, vì hoï ñeàu laø nhöõng ngöôøi cung caáp haàu haï trong

cung vua Taàn-tyø-sa-la, cho neân goïi laø phuï taù. Laïi nöõa, hoï ñeàu laø nhöõng ngöôøi giuùp ñôõ vua Taàn-tyø-sa-la thaâu nhieáp nuoâi döôõng daân chuùng trong nöôùc, cho neân goïi laø phuï taù. Laïi nöõa, hoï laø nhöõng ngöôøi töø ñôøi tröôùc ñaõ töøng ñöôïc ñaët teân, nghóa laø "Xöa coù vò vua, ñaày ñuû baûy baùu, laøm vò vua cai quaûn boán chaâu thieân haï, daãn ñaàu taùm vaïn boán ngaøn ngöôøi phuï taù, cöôõi hö khoâng ñeå daïo chôi khaép nôi. Luùc aáy nhöõng voøng xe baùu boãng nhieân döøng laïi, khoâng vaän haønh nöõa, nhaø vua lieàn kinh sôï noùi vôùi caùc quan raèng: Mong laø khoâng phaûi maát ñi ngoâi vò, coù leõ maïng soáng heát roài chaêng? Thaàn caây Boà-ñeà ngöûa maët thöa vôùi nhaø vua raèng: Töø ñaây xuoáng döôùi khoâng xa, coù caây Boà-ñeà, chö Phaät döïa vaøo caây ñoù maø thaønh töïu quaû vò Ñaúng chaùnh giaùc, khoâng neân ôû phía treân cöôõi hö khoâng maø ñi. Nhaø vua nghe lieàn haï xuoáng ñaûnh leã saùm hoái nhaän loãi, cuøng vôùi nhöõng ngöôøi phuï taù cung kính voøng quanh caây veà phía beân phaûi, thieát leã cuùng döôøng roài theo ñöôøng khaùc maø ñi, Chuyeån luaân vöông luc aáy nay chính laø vua AÛnh-kieân, taùm vaïn boán ngaøn phuï taù luùc aáy nay laø nhöõng vò quan bò Vò Sinh Oaùn gieát haïi. "Vì vaäy, bieát raèng phuï

taù laø teân goïi ñôøi tröôùc, trong kinh tuy noùi nhö vaäy maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa luaän naøy, trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Vì sao nhöõng ngöôøi aáy goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc? Vì sao nhöõng ngöôøi aáy goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh? Ñaùp: Neáu ôû trong loaøi trôøi maø thaáy phaùp thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi maø thaáy phaùp thì goïi laø phaùp tuøy, phaùp haønh. Laïi nöõa neáu khoâng thoï trì giôùi maø thaáy phaùp thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu thoï thì trì giôùi maø thaáy phaùp thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi gieo troàng caùc caên thieän, cuõng laøm cho thaønh thuïc, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi gieo troàng caùc caên thieän, cuõng laøm cho thaønh thuïc, ngay ôû trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu caên thieän thuaän quyeát traïch phaàn, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñöôïc thoâng ñaït thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu caên thieän thuaän quyeát traïch phaàn, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñöôïc thoâng ñaït thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu ñaïo gia haïnh, veà sau sinh trong loaøi trôøi tieán vaøo chaùnh taùnh ly sinh thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu ñaïo gia haïnh, ngay töø trong loaøi ngöôøi tieán vaøo chaùnh taùnh hy sinh thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu caên thieän thöïc haønh ñeá, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc hieän quaùn veà ñeá thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu caên thieän thöïc haønh ñeá, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc hieän quaùn veà ñeá thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu söûa caên thieän, veà sau sinh trong loaøi trôøi thaáy ñöôïc thanh

tònh thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu söûa caên thieän, ngay töø trong loaøi ngöôøi thaáy ñöôïc thanh tònh thì goïi laø phaùp tuøy haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi thoï giôùi nhôø teân goïi, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc giôùi maø baäc thaùnh yeâu quyù thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi thoï giôùi nhôø teân goïi, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc giôùi maø baäc thaùnh yeâu quyù thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi coù ñöôïc luaät nghi bieät giaûi thoaùt tónh löï, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc luaät nghi voâ laäu thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi coù ñöôïc luaät nghi bieät giaûi thoaùt tónh löï, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc luaät nghi voâ laäu thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi thoï giôùi taùc yù, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc giôùi cuûa phaùp voán nhö vaäy thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 41 749

neáu ôû trong loaøi ngöôøi thoï giôùi taùc yù, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc giôùi cuûa phaùp voán nhö vaäy thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc giôùi taêng thöôïng-taâm hoïc taêng thöôïng, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc tueä hoïc taêng thöôïng thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc giôùi taêng thöôïng-taâm hoïc taêng thöôïng, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc tueä hoïc taêng thöôïng thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu chi döï löu, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc quaû döï löu thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu chi döï löu ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc quaû döï löu thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi coù ñöôïc nieàm tin theá tuïc, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñöôïc chöùng tònh thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi coù ñöôïc nieàm tin theá tuïc, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñöôïc chöùng tònh thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu ba möôi baûy phaùp phaàn Boà ñeà, veà sau sinh trong loaøi trôøi ñaït ñöôïc ñaày ñuû thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, neáu ôû trong loaøi ngöôøi tu ba möôi baûy phaùp phaàn Boà ñeà, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc ñaày ñuû thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Hoûi: Taïi sao trong loaøi trôøi ñöôïc thaáy phaùp thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, ngay töø trong loaøi ngöôøi ñöôïc thaáy phaùp thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh? Ñaùp: Bôûi vì neáu ôû trong loaøi trôøi ñöôïc thaáy phaùp thì tu gia haïnh ít, neáu ôû trong loaøi ngöôøi ñöôïc thaáy phaùp thì tu nhieàu gia haïnh. Nghóa laø ôû trong loaøi ngöôøi ñöôïc thaáy phaùp, tröôùc heát phaûi chòu khoù cung kính cuùng döôøng thaày baïn, tuïng toá-ñaùt-laõm, hoïc tyø-naïi-da, laéng nghe tieáp nhaän quyeát traïch A-tyø-ñaït-ma, töø duy quaùn saùt ñoái vôùi töï töôùng vaø coïng töôùng cuûa taát caû caùc phaùp, ñöôïc thuaàn phuïc roài ñi ñeán choán nuùi röøng ôû nôi vaéng veû yeân laëng ñaàu ñeâm - cuoái ñeâm tröø boû nguû nghó, daàn daàn coøn thoï trì baûy phaùp ñaïi-tieâu, baét ñaàu töø luùc maët trôøi laën ñeán luùc maët trôøi moïc, ngoài kieát giaø vaø giöõ cho ñænh ñaàu yeân laëng, ñi laïi thì caàm phaùp tröôïng, tinh tieán traøn ñaày, buoäc

nieäm tö duy môùi tieán vaøo thaùnh ñaïo. Ñoù laø do nhieàu phaùp gia haïnh nhö vaäy, cho neân goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Neáu ôû trong loaøi trôøi ñöôïc thaáy phaùp, thì do xöa kia ôû trong loaøi ngöôøi ñaõ coù vaên-tö-tu cho neân baây giôø tuøy yù vaän duïng maø thaùnh ñaïo hieän roõ tröôùc maét. Ñoù laø thoï thaân hoùa sinh thaáy phaùp maø ñieàu phuïc, cho neân laäp thaønh teân goïi rieâng bieät laø hoùa phaùp ñieàu phuïc. Theá naøo laø ña duïc? Cho ñeán noùi roäng ra Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh nghóa laø trong kinh

noùi coù nhieàu ham muoán, coù khoâng vui ñuû. Trong kinh tuy noùi nhö vaäy nhöng khoâng bieät veà nghóa lyù aáy, kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø ña duïc? Ñaùp: Nhöõng ñieàu ham muoán-ñaõ ham muoán-ñang ham muoán, ñoù goïi laø nhieàu ham muoán. Luaän sö cuûa baûn luaän naøy coù ñöôïc söï thieän xaûo ñoái vôùi danh nghóa khaùc nhau, cho neân duøng caùc loaïi teân goïi ñeå bieåu hieän roõ raøng veà nhieàu ham muoán, lôøi vaên tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc bieät. Hoûi: Theá naøo laø khoâng vui ñuû? Ñaùp: Nhöõng ñieàu khoâng vui, khoâng vui nhö nhau, khoâng vui cuøng khaép, khoâng cuøng vui, khoâng ñaùng vui, ñoù goïi laø khoâng vui ñuû. Luaän sö cuûa baûn luaän naøy coù ñöôïc söï thieän xaûo ñoái vôùi danh nghóa khaùc nhau, cho neân duøng caùc loaïi teân goïi ñeå bieåu hieän roõ raøng veà khoâng vui ñuû, lôøi vaên tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc bieät. Nhieàu ham muoán vaø khoâng vui ñuû coù gì sai bieät? Cho ñeán noùi roäng ra Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø hai phaùp naøy laàn löôït chuyeån tieáp töông töï, thaáy keû nhieàu haøm muoán thì ngöôøi theá gian cuøng noùi laø khoâng vui ñuû, thaáy ngöôøi khoâng vui ñuû thì ngöôøi theá gian cuøng noùi laø nhieàu ham muoán. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi hai phaùp naøy laø neân vì laøm cho moái nghi aáy ñöôïc quyeát ñònh, hieån baøy hai loaïi naøy coù nghóa khaùc nhau, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Nhieàu ham muoán vaø khoâng vui ñuû coù gì sai bieät? Ñaùp: Ñoái vôùi saéc-thanh-höông vò-xuùc, aùo quaàn-aên uoáng-göôøng gheá-thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi ñaùng yeâu khaùc chöa coù ñöôïc, nhöõng phöông tieän mong caàu-tìm kieám-nhôù töôûng, ñoù goïi laø nhieàu ham muoán. Trong naøy, ñoái vôùi saéc-thanh-höông-vò-xuùc ñaùng yeâu chöa coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi taïi gia maø noùi, thì hoï rong ruoåi khaép nôi tìm caàu ñoái vôùi saéc-thanh... ñaùng yeâu chöa coù ñöôïc, nghóa laø ngöôøi laøm noâng thì tìm caàu ruoäng vöôøn-traâu deâ, tích tröø caùc vaät duïng cung caáp cho ñôøi soáng nhö aùo, quaàn, nhaø cöûa, thoùc luùa,... neáu laø ngöôøi giaøu sang thì hoï möu caàu ñòa vò-laõnh thoï-thaønh aáp-voi ngöïa, chaâu baùu vaø caùc loaïi duïc laïc. Ñoái vôùi aùo quaàn, aên uoáng, göôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi khaùc chöa coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi xuaát gia maø noùi, thì hoï möu caàu caùc loaïi nhö y baùt, phoøng oác, vaät duïng cuûa caûi vaø ñeä töû... chöa

coù ñöôïc. Nhöõng söï mong caàu... thì teân goïi tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì sai khaùc, bôûi vì ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng veà nghóa cuûa nhieàu ham muoán. Ñoái vôùi saéc-thanh-höông-vò-xuùc, aùo quaàn, aên uoáng, göôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi ñaùng yeâu khaùc ñaõ coù ñöôïc, maø laïi coøn mong moûi, coøn ham muoán, coøn öu thích, coøn möu caàu ñoù goïi laø khoâng vui ñuû. Trong naøy, ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc ñaùng yeâu ñaõ coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi taïi gia maø noùi, thì hoï ñoái vôùi saéc thanh... ñaùng yeâu ñaõ coù ñöôïc maø khoâng sinh loøng vui ñuû, laïi mong caàu theâm nöõa, nghóa laø ngöôøi laøm noâng ñoái vôùi ruoäng vöôøn... coù ñöôïc neân laïi mong coù hai, cho ñeán noùi roäng ra, neáu laø ngöôøi giaøu sang thì ñoái vôùi ñòa vò, hôn ngöôøi... coù ñöôïc neân laïi mong coù hai, cho ñeán noùi roäng ra, ñoái vôùi aùo, quaàn, aên uoáng, göôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi khaùc ñaõ coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi xuaát gia maø noùi, thì hoï ñoái vôùi aùo quaàn... ñaõ coù ñöôïc maø khoâng sinh loøng vui ñuû, laïi mong caàu theâm nöõa, nghóa laø ñoái vôùi y baùt, phoøng oác, vaät duïng cuûa caûi vaø ñeä töû... coù ñöôïc laïi mong coù hai, cho ñeán noùi roäng ra. Nhöõng söï mong caàu theâm... thì teân goïi tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì sai khaùc, bôûi vì ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng veà nghóa cuûa khoâng vui ñuû. Söï sai bieät nhö vaäy, laø hieån baøy veà nhieàu ham muoán, nhöõng phöông tieän mong caàu tìm kieám-nhôù töôûng, thì nhieàu ham muoán laø nhaân cuûa nhöõng söï mong caàu neáu taâm khoâng yeâu thích thì khoâng coù nhöõng söï mong caàu, vaø hieån baøy veà khoâng vui ñuû, laïi coøn mong moûi, coøn ham muoán, coøn öa thích, coøn möu caàu, thì khoâng vui ñuû, laø nhaân cuûa nhöõng mong moûi theâm nöõa... Ñaây chính laø bieåu hieän roõ raøng veà nhieàu ham muoán vaø khoâng vui ñuû, tuy cuøng laáy caên baát thieän laø tham ñeå laøm töï taùnh, maø döïa vaøo caûnh chöa coù ñöôïc ñaõ coù ñöôïc ñeå phaùt khôûi, cho neân coù sai bieät. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy, khoâng vui ñuû laø nhaân, nhieàu ham muoán laø quaû, trong naøy nhaân-quaû bieåu hieän roõ raøng cho nhau. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Mong aàu laø nhieàu ham muoán, tìm kieám laø khoâng vui ñuû. Laïi coù ngöôøi noùi khoù thoûa maõn laø bôûi vì nhieàu ham muoán, nhieàu mong caàu, khoù nuoâi döôõng laø bôûi vì khoâng vui ñuû, thích choïn löïa. Coù sö khaùc noùi: Nhieàu ham muoán chæ thuoäc veà yù ñòa, bôûi vì duyeân vôùi vò lai, khoâng vui ñuû goàm caû saùu thöùc thaân, bôûi vì duyeân vôùi hieän taïi. Lôøi bình: neân ñöa ra caùch noùi naøy: hai loaïi naøy ñeàu laø taát caû caên baát thieän tham cuûa coõi duïc, ñeàu goàm caû saùu thöùc, nghóa laø taát caû hai loaïi khieán cho ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc thanh... ñaõ coù ñöôïc mang nghóa khoâng vui ñuû, goïi laø khoâng vui ñuû, khieán cho ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc thanh... chöa coù ñöôïc mang nghóa nhieàu mong caàu, goïi laø nhieàu ham

muoán. Vì vaäy, hai loaïi naøy ñeàu chung cho coõi duïc, saùu thöùc ñeàu phaùt khôûi caên baát thieän tham. Theá naøo laø thieåu duïc? Cho ñeán noùi roäng ra Hoûi: Vì sao

soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh nghóa laø ktrong kinh noùi coù ít ham muoán, coù bieát vöøa ñuû. Trong kinh tuy noùi nhö vaäy maø khoâng phaân bieät veà nghóa lyù aáy, kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích. Laïi nöõa, tröôùc noùi nhieàu ham muoán vaø khoâng vui ñuû, nay muoán noùi ñeán phaùp ñoái trò gaàn cuûa chuùng, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø ít ham muoán? Ñaùp: Nhöõng ñieàu khoâng ham muoán, khoâng quaù ham muoán, khoâng ñaùng ham muoán, ñoù goïi laø ít ham muoán. Luaän sö cuûa baûn luaän naøy coù ñöôïc söï thieän xaûo ñoái vôùi danh nghóa khaùc nhau, cho neân duøng caùc loaïi teân goïi ñeå bieåu hieän roõ raøng veà ít ham muoán, lôøi vaên tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì sai khaùc. Hoûi: theá naøo laø vui vöøa ñuû? Ñaùp: Nhöõng nieàm vui, vui nhö nhau, vui cuøng khaép, quaù vui vaø ñaùng vui, ñoù goïi laø vui vöøa ñuû. Luaän sö cuûa baûn luaän naøy coù ñöôïc söï thieän xaûo ñoái vôùi danh nghóa khaùc nhau, cho neân duøng caùc loaïi teân goïi ñeå bieåu hieän roõ raøng veà vui vöøa ñuû, lôøi vaên tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì sai khaùc. Ít ham muoán vaø vui vöøa ñuû coù gì sai bieät? Cho ñeán noùi roäng ra Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø hai phaùp naøy laàn löôït chuyeån tieáp töông töï, thaáy ngöôøi ít ham muoán thì ngöôøi theá gian cuøng noùi laø vui vöøa ñuû, thaáy ngöôøi vui vöøa ñuû thì ngöôøi theá gian cuøng noùi laø ít ham muoán. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi hai phaùp naøy laø neân vì laøm cho moái nghi aáy ñöôïc quyeát ñònh, hieån baøy hai loaïi naøy coù nghóa khaùc nhau cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Ít ham muoán vaø vui vöøa ñuû coù gì sai bieät? Ñaùp: Ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc, aùo quaàn, aên uoáng, göôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi ñaùng yeâu khaùc chöa coù ñöôïc, ñeàu khoâng mong caàu, khoâng ñoøi hoûi, khoâng nhôù töôûng, khoâng tìm caùch ñeå coù ñöôïc, ñoù goïi laø ít ham muoán. Trong naøy ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc ñaùng yeâu chöa coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi taïi gia maø noùi, thì hoï khoâng sinh loøng mong caàu ñoái vôùi saéc, thanh... ñaùng yeâu chöa coù ñöôïc, nghóa laø ngöôøi laøm noâng thì khoâng sinh loøng mong caàu ñoái vôùi ñòa

vò hôn ngöôøi... Ñoái vôùi aùo quaàn, aên uoáng, göôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi khaùc chöa coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi xuaát gia maø noùi, thì hoï khoâng sinh loøng mong caàu ñoái vôùi y baùt, phoøng oác, vaät duïng cuûa caûi vaø ñeä töû... chöa coù ñöôïc. Nhöõng söï khoâng mong caàu... thì teân goïi tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc nhau, bôûi vì ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng veà nghóa cuûa ít ham muoán. Hoûi: Vì sao trong naøy hoûi veà ít ham muoán maø laïi traû lôøi laø khoâng ham muoán? Ñaùp: Saéc, Thanh... vaø ñaët duïng cuûa caûi ñaùng yeâu chöa coù ñöôïc, toång quaùt coù hai loaïi: Nhö phaùp vaø khoâng nhö phaùp. Ñoái vôùi nhö phaùp thì coù ham muoán, ñoái vôùi khoâng nhö phaùp thì khoâng sinh loøng ham muoán. Laïi nöõa, ñoái vôùi ñieàu gì caàn tieáp nhaän thì coù ham muoán, ñoái vôùi ñieàu gì khoâng neân tieáp nhaän thì khoâng sinh loøng ham

muoán. Laïi nöõa, ñoái vôùi ñieàu gì coù theå ngaên bôùt khoå ñau thì coù ham muoán, ñoái vôùi ñieàu gì taêng theâm phieàn naõo thì khoâng sinh loøng ham muoán. Laïi nöõa, ñoái vôùi mong caàu phaïm haïnh thì coù ham muoán, ñoái vôùi mong caàu tham duïc - mong caàu quaû baùo - mong caàu taø phaïm haïnh thì khoâng sinh loøng ham muoán. Laïi nöõa, ñoái vôùi vieäc laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc thì coù ham muoán. Ñoái vôùi vôùi vieäc laøm gaây toån haïi cho ngöôøi khaùc thì khoâng sinh loøng ham muoán. Neân bieát trong naøy noùi khoâng sinh loøng ham muoán, nghóa laø ham muoán baát thieän; coù ham muoán, ñoù laø ham muoán thuoäc veà thieän. Ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc, aùo quaàn, aên uoáng, giöôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi ñaùng yeâu khaùc ñaõ coù ñöôïc, ñeàu khoâng mong caàu nöõa - khoâng ham muoán nöõa - khoâng öa thích nöõa - khoâng theo duoåi nöõa, ñoù goïi laø vui vöøa ñuû. Trong naøy, ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc ñaùng yeâu ñaõ coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi taïi gia maø noùi, thì hoï sinh loøng vui vöøa ñuû ñoái vôùi saéc, thanh... ñaùng yeâu ñaõ coù ñöôïc cho neân khoâng mong caàu theâm nöõa, nghóa laø ngöôøi laøm noâng ñoái vôùi ruoäng vöôøn... heã coù ñöôïc ñaày ñuû thì sinh loøng; vui vöøa ñuû, khoâng mong caàu theâm nöõa; neáu laø ngöôøi giaøu sang, thì ñoái vôùi ñòa vò hôn ngöôøi... tuøy theo nhöõng gì ñaõ coù ñöôïc thì sinh loøng vui vöøa ñuû, khoâng mong caàu theâm nöõa. Ñoái vôùi aùo quaàn, aên uoáng, giöôøng gheá, thuoác thang vaø nhöõng vaät duïng cuûa caûi khaùc ñaõ coù ñöôïc, döïa theo ngöôøi xuaát gia maø noùi, thì hoï sinh loøng vöøa ñuû ñoái vôùi aùo quaàn... ñaõ coù ñöôïc, cho neân khoâng mong caàu theâm nöõa, nghóa laø ñoái vôùi y baùt, phoøng oác, vaät duïng cuûa caûi vaø ñeä töû..., tuøy theo nhöõng gì ñaõ coù ñöôïc thì sinh loøng vui vöøa ñuû, khoâng mong caàu theâm nöõa. Nhöõng söï khoâng mong caàu theâm nöõa... thì teân goïi tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc nhau, bôûi vì ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng veà

nghóa cuûa vui vöøa ñuû. Söï sai bieät nhö vaäy, laø hieån baøy ít ham muoán, khoâng mong caàu - khoâng theo ñuoåi, cho ñeán noùi roäng ra, thì ít ham muoán chính laø nhaân cuûa khoâng mong caàu - khoâng theo ñuoåi..., bôûi vì neáu taâm coù yeâu thích thì coù mong caàu - theo ñuoài... vaø hieån baøy veà vui vöøa ñuû, khoâng mong caàu theâm nöõa... thì vui vöøa ñuû chính laø nhaân cuûa khoâng mong caàu theâm nöõa..., bôûi vì neáu taâm coù tham thì coù mong caàu theâm nöõa... Ñaây chính laø bieåu hieän roõ raøng veå ít ham muoán vaø vui vöøa ñuû, tuy cuøng laáy caên thieän voâ tham ñeå laøm töï taùnh, maø döïa vaøo caûnh chöa coù ñöôïc – ñaõ coù ñöôïc ñeå phaùt khôûi, cho neân coù sai bieät. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Vui vöøa ñuû laø nhaân, ít ham muoán laø quaû, trong naøy nhaân - quaû bieåu hieän roõ raøng cho nhau. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng mong moûi ham muoàn laø ít ham muoán, khoâng theo ñuoåi mong caàu laø vui vöøa ñuû. Laïi coù ngöôøi noùi: Deã thoûa maõn laø bôûi vì ít ham muoán - ít mong caàu, deã nuoâi döôõng laø bôûi vì vui vöøa ñuû - khoâng choïn löïa. Coù su khaùc noùi: Ít ham muoán chæ thuoäc veà yù ñòa, bôûi vì duyeân vôùi vò lai; vui vöøa ñuû goàm chung saùu thöùc thaân, bôûi vì duyeân vôùi hieän taïi. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Hai loaïi naøy ñeàu laø heä thuoäc ba coõi vaø khoâng coù heä thuoäc, caên thieän voâ tham ñeàu goàm chung

saùu thöùc, nghóa laø taát caû hai loaïi khieán cho ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc, thanh... ñaõ coù ñöôïc sinh ra nghóa vui vöøa ñuû, goïi laø vui vöøa ñuû; khieán cho ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc, thanh... chöa coù ñöôïc mang nghóa ít mong caàu, goïi laø ít ham muoán. Vì vaäy, hai loaïi naøy ñeåu goàm caû heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, saùu thöùc ñeàu phaùt khôûi caên thieän voâ tham. Neân bieát trong naøy coù luùc ít ham muoán maø goïi laø nhieàu ham muoán, nhö chæ caàn neân laïng thuoác thì coù theå giuùp ích ñaày ñuû, nhöng laïi mong caàu hai laïng... Coù luùc nhieàu ham muoán maø goïi laø ít ham muoán, nhö caàn coù traêm ngaøn caùc loaïi vaät duïng cung caáp cho ñôøi soáng thì môùi coù theå giuùp ích ñaày ñuû, nhöng chæ mong muoán chöøng aáy chöù khoâng mong caàu nhieàu theâm nöõa. Coù luùc ít mong caàu maø goïi laø khoâng vui ñuû, nhö coù ñöôïc neân ít ñoà vaät ñaõ coù theå giuùp ích ñaày ñuû, nhöng laïi mong caàu ít hôn nöõa. Coù luùc nhieàu laïi mong caàu maø goïi laø vui vöøa ñuû, nhö coù ñöôïc neân ít ñoà vaät thì hoaøn toaøn chöa giuùp ích ñaày ñuû, caøng caàn ñeán traêm ngaøn thöù cung caáp cho thaân môùi ñuû, nhöng chæ mong caàu nhö vaäy chöù khoâng mong caàu nhieàu hôn nöõa.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.